

Apus de soare in seprmana — miercuri-a
vineri-a si dominica; in seprmana cu
serbatori incepe numai de dore ori.

Pretiuu pentru monarchia :
pe unu anu . . . 10 fl. — cr. v. a;
„ diumetate de anu 5 „ „ „
„ unu patrariu . . . 2 „ 50 „ „
Pentru Romania si strainetate :
pe anu . . . 30 franci;
„ diumetate de anu . . . 15 „

ALBINA

Prenumeratiuni se facu cu si prin ania
corespondenti ai nostri, la tote postole, si
de a dreptulu la Redactiune, Stationogosee
Nr. 1. unde sunt a se adresa tote editi
privescu foia. Cele nefrancaie nu se pri-
mescu, cele anonime nu se publica.

Pentru anuencie si alte comunicatiuni de
caracteru privat, se raspunde cate 6 cr. de
linia; repetitiile se facu cu pretiu scadiutu.
Tassa erariale de 30 cr. v. a. pentru
odata, se anticipa.

Invitare de prenumeratiune la „Albina,”

pre patrariulu alu II-lea, ce se
incepu cu 1. aprilie, unde ni espirara peste
300 de abonemente.

Pretiuurile si conditiunile se vedu in
fruntariulu foii.

NB! Am intardiutu cu edarea acestui
de facia nru, pentru ca se-lu facemu duplu,
agramadindu-ni-se materiile peste mesura.

Redactiune a.

Budapesta, in 10 main n. —

In Serbia abia se instalase sambat'a tre-
cuta noulu ministeriu liberale nationale
Stevcea — Risticu, candu si incepu a se latu
faim'a, ca manedia, domineca, acestu mini-
steriu er s'ar fi retrasu, si inca cum se fabula,
din caus'a unei epistole a imperatului russescu
catra principele Milanu, alu carei cuprinsu
ce e dreptu nime nu se se-lu spunu, dar in a
carei urmare principele se fie fost silitu a de-
chiaru ne-acceptabile program'a noului mini-
steriu!

Noi avem insciintiare directa din Bel-
gradu, carea ne incredintiadia, ca nemic'a
nu este adeveratu din acele fabule respandite;
noulu ministeriu Risticu functionedia regulatu;
er program'a aceluia Serbia o conose bine
si ea se cuprindu in caracterulu nru, ca nu
este pusa pe picioru de resbelu. Astfeliu stau toti
in arme, asteptandu cu nerabdare rezultatu
conferintiulu din Berlinu. —

Daca avu efeptu deprimetoriu asupra
domniloru stepanitori ai nostri, instalarea la po-
tere a cabinetulu Stevcea-Risticu in Belgradu,
apoi scirea despre noulu cabinetu in Bucuresci,
anume despre constituirea ministeriulu nou
cu Manolache Costache Iepureanu ca presiedin-
te si pentru lucrariile publice, Ionu Brateanu
pentru finantie, Michaila Cogalniceanu la
esterne si G. Vernescu la interne si
Chitiu la culte si instructiunea publica, ace-
sta scire chiar a consternatu! Si deja
mai multe foi nu-si mai potu suprima credin-
tia, ca ora suprema, pentru ca Carolu se-si iee
catrafusele a sositu; ba „Allg. A. Z.” in arulu
seu de domineca, intr'o corespundintia din
Bucuresci, scie se naredie despre o convorbire
a dlui Ionu Brateanu cu principele Carolu,
unde cel'a i da ac stua consiliulu, d'a urma
esemplulu regelui odinora alu Spaniei Amadeo,
la care vorba MSA de Hohenzollern ar fi
respunsu, ca densulu nu este Amadeo, ci
va remane in tiera si-si va aperi Tronulu si
poporulu.

Noi, cari avemu fericirea d'a conosece
bine si pre Domnitoriulu Carolu si pre dlu
Ionu Brateanu, suntemu convinsi, ca astfeliu
de discursu n'a potutu ave locu intre ambii;
ideie ca cele de mai susu, nu semena nici pe
unulu, nici pre altulu. Dar cu tote acestea, re-
portulu din Gazet'a de Augsburg este forte
semnificativu pentru imprejurari!

Domnji nostri se temu de o conflagratiu-
ne generale la Dunerea diosu, de o resolutiune
care se-si intinda braciele dela Prutu si Ma-
rea-negra, peste totu Balcanulu, si pana la
Marea adriateca si carea eventualminte se-si
arunce schinteile crunte si peste Carpati, si

Drava si Sava. Au toteptulu de a se teme,
precum are totu dreptu a tremura pe catu-
lulu de fulgeru si de tinte de cate ori vede
innorandu-se ceriulu. Statutu mai vertosu au
domnji nostri cuventu a se teme, caci ei in-
sisi in sufletulu loru ti, cumca tote misca-
rile din Oriente, pe suimentu sunt provo-
cate de catra musca Nichitia — unelta
muscala; Milanu, cu totu Risticu si cu Stev-
cea — unelte muscale Carolu — ce e dreptu
— prussacu, dar — Bismark de multu,
er acumu prin Brateanu Iepureanu si Cogal-
niceanu — cu totulu calitu! Apoi Bulgaria
— muscalita; apoi la main cocu — Serbiu si
Creatii — muscali; Renui — se'ntielege —
muscali; mane-poimaru si Slovaci — mus-
cali!

Ei bine, domnji nostri sciu si sentiescu, ca
ei nu au, pentru ca n'a scitu merita iubirea
si increderea poporelor; de aceea ei si au
celu mai deplinu cuventu de a se teme! Dar
noi, cari conosecemu mai vertosu pre cei
astadi la potere in Romania, suntemu convinsi,
ca acei'a au mai multu intieptiune, si mai
pucina patima orba, de catu orbitii de Ddiu
magiari, si ei nu vor deveni unelte nimeni,
intru nefericirea tierii si natiunei loru. Insesi
reporturile de prin foile germane si magiare
recunescu, ca dela potu de ministerie si din
Belgradu si Bucuresci se astepta programe
moderate, programe pentru pace si ordine in
tota Europa. Tocmai astadi, pe temelulu acestora, se saluta-
tu din anima venirea la potere in Romania
si in Serbia a partitei nationale liberali. —

O depesia de astadi, 11 l. c. ni anuncia
din Bucuresci ca de vpresiedinti ai senatu-
lui, in loculul lui Iepureanu si Vernescu, s'au
alesu I. Ghica si D. Sturdia. Noulu mini-
steriu si-a desvoltatu in Camera program'a,
in carea promite: in afora o politica paci-
nica si respectarea tractatulu internatiu-
nali, er in laintru economie in finantie, sus-
tinenterea ordinei si a dreptatii, si imbuneta-
tirea starei populatiunii rurale. Noulu mini-
steriu va dissolvá Camera!

O chiae, dar ce mai chiae!

Nu mai suferu nici o indoiela; pre-
cum narcotisara si apoi pacalira si despo-
iara cameradii politici din Viena pre dlu
Tisza, tocmai asiá au se-lu bage fru-
mosu in curs'a loru pre dlu Andrassy
bunii amici diplomati din Berlinu.

Deja foile nemtiesci, ce trecu de
inspirate ale d-lui Bismark, dupa-ce
mai dilele trecute mi-ti-lu scaltieira bine-
bine pre marele nostru barbatu de statu,
si mi-ti-li spusera magiariloru peste totu
unele adeveruri despre egoismulu, urita
netolerantia si orgoliulu selbatecu alu
loru, „caroru trebue se se puna capetu!”
acuma cam totu acelesi foi vinu a mi-ti-lu
desmerda si descanta pre acelasi d.
Andrassy, dandu-i celu mai frumosu
atestatu despre portarea sa buna, despre
inteligintia sa si realile sale merite atatu
in concertulu diplomatiei, specialmente in

aliantia cu Prusso-Germania si Russia,
catu si a casa la regularea referintiulu
intre Austria si Ungaria; si apoi adaugu
acele foi certitudinea, ca si asta data, la
intrevinrea din Berlinu, dlu Andrassy
se va dovedi demnu de inalta incredere
si simpathia a Monarchulu seu si a alia-
tiloru acestuia!

Cine de doue seprmane incoici ceti
cu atentiune pre „Nord. D. Allg. Z.”
„Köln. Z.” „Schles. Z.” „Allg.
Augsb. Z.” apoi pre „Golos.”
„Ruski Mir.” si altele muscale, n'a
potutu a nu se convinge despre aceea, ca
suntemu unelta, trist'a unelta a camera-
diloru si aliatiloru nostri!

Pentru eterna memoria eca inse-
ramu aci vocea sirenica ce tocmai se te-
legrafu din Berlinu domniloru nostri spre
mare bucuria, din „N. D. Allg. Z.” de
alalta-ieri. Ea suna asiá:

„Andrassy, din prim'a clipita, a price-
putu cum se cade insemnetatea unei pasiri
oneste si sincere a celoru trei poteri, si de
locu cum a luat in man'a sa conducerea
politice austro-magiare, a avutu a nota unu
succesu in fapt'a convenirei celoru trei Im-
perati la Berlinu, succesu increderei reci-
proce. Acestu succesu a laudat politia

astadi neclatinata, a remasu semnatura
aliantiei intre cei trei Imperati. Acesta in-
credere imprumta marea importantia con-
ferintiulu de acum din Berlinu. Contele
Andrassy pote se intre in aceste de facia
conferintie cu tota securitatea, la care lu-
indreptatiesce pe deplinu apretiuirile ce
afla in tote partile talentulu seu de barbatu
de statu si meritele sale pentru Austro-
Ungaria. Marele meritu, ce elu tocmai si-a
cascigatu la regularea de nou a referinti-
loru intre ambele diumetati a Monarchiei,
este o doveda necontestabile despre aceea,
ca Imperatorele Franciscu Iosifu a depusu
sortile Monarchiei in manele unui barbatu
valibile si pentru cele mai grele situatiuni.
Principele Gortiacoff, chiamatu in demin-
tia conventiunei de Paris pentru conduce-
rea politice russesci, ca Nestore alu diplo-
matiei europene, dupa propriile sale suc-
cese de 20 de ani, scie cu atatu mai multu se
stima meritele barbatulu de statu din
Austro-Ungaria, si chiar fapt'a positiva a
acestoru noue intelniri si deliberari perso-
nali, este o garantia despre intentiunea si
si certitudinea buneii intielegeri asupra
tuturoru intrebariloru, ce potu se atingea pe
Austro-Ungaria si pre Russia in Oriente.”

Totu am auditu in vietia nostra, ca
magiarulu n'ai de catu se-igagiuledi, se-lu
imbeci cu tamaia pentru vertuti si
merite, pre cari nu le are, si apoi poti
se-lu despoi si de camasia si chiar cu
buna voi'a lui de vietia!

Alu nostru, alu Romaniloru interesu
n'a fost nici o data, a pacali si ucide pre
magiaru; dar invederatu ni este, ca ca-
meraderia de peste Laita urmaresce acestu
scopu cu nespusu succesu.

Ei bine; dar deca voceea sirenica a intimei lui Bismark este magulitoria pon' la grătia pentru ambițiunea d-lui Andrassy, apoi altele tocmai in asemenea modu sunt amagitorie. Asia d. e. de câteva zile incoci, prin foi si din Berlinu si din Petropole se publica si sustienu cu multa consecintia unele indegetari despre modulu, cum ar fi se se impace si regule die Orientele turburatu, dupa combinatiunile Muscalului si cu Neamtiulu. Aceste nouie combinatiuni de buna sēma numai intr' unu capu magiaru ametitu potu sē gasēca resunetu! De aci ni splicāmu tamaiarea lui Andrassy.

Este vorb'a, cā in conferintiele din Berlinu sē se iēe la apretiuire c o n t r a p r e t e n s i u n i l e redicate, si resp. g a r a n t i e l e cerute de capii insu-rectiunei din Hertiegovina.

Muscaliloru adeca a succesu a probā naintea lumii, respective naintea lui Bismark, cā dlu Andrassy s'a insielatu reu, candu a presupusu, cumca Turculu ar avē destula voia si putere, d'a introduce reformele promise si de ali cāscigā respectu facia de ori-si-cine. Dar Imperatiēle sunt ingagiate cu parol'a loru si asiā acuma trebue sē se socotēca, cum sē iēe ele in mana caus'a si s'o duca la rezultatu, pentru ca sē nu remana blamate!

Si aci mi-ti vinu inspiratele din Petropole, si totu d'o data si unele din Germania, si ni spunu frumosielu, cā dintre tōte planurile cāte au esitu pon' acū la lumina despre pacificarea Orientului: d'a lasā Bosnia si Hertiegovina sub dominatiunea suprema a Sultanulu, inasa a le organizā dupa nationalitāti, cu juredictiuni crestine si turcesci pe a celasi teritoriu. Adeca: Orasiēle si satele cu poporatiune mahomedana a le formā in cercuri si districte turcesci, ēr cele cu poporatiune crestina in cercuri si districte slave; in celea administrandu turcii, in cesteā autoritāti crestine. Asiā, cum pon' la anul 1867 a fost Serbia, carea se provōca de esemplu!

Spre scopulu aplicării acestei laudate chiai, Bosnia si Hertiegovina ar fi a se secestrā de ocandata de la turcu, adeca a se ocupā de armate ale Aliatiloru, sēu dōra numai de ale Austro-Ungariei, ca aliatulu mai aprōpe.

Planulu este plausibile. Elu cuprinde o chiai minunata pentru deslegarea cestiunei de nationalitate pretotindeniā, unde popōrale nu se potu intielege intre sine si cu tiranii egemoni ai loru. Ea, acēsta chiai, o data dōra bine desvoltata in conferinti'a din Berlinu sēu aiuriā, apoi aplicata practicamentē in Bosnia si Hertiegovina, de buna sēma va deschide ochii domnilor magiari, ca sē pricēpa candu-va situatiunea, si sē se convinga candu-va, cātu de departe am fost noi Romanii de cugetulu d'a sparge tiēr'a, d'a ne despartī de ei, si d'a creiā o Daco-Romania atanciā, candu la 68

li-am prezentatu si r... omandatu cu ale-... sca proiectulu nos-... larea drepturilor... tru de lege pentru re... nationali in Ungaria... siela au facutu ei to... respinsu pe deplin... alu nostru!

„Civilisatiune... de jă intrēga emisfer... curendu si emisfer... se sprime „T. B... privintia la cele ce... Saluta'nu deci... acestu intielesu. E... diplomatiā pentru B... nu va intardiā de a... totindeniā in statele... afla barbari moderni... de cultura a national...

Budapesta,

O depesia din... alalta-ieri, dominec... la constiinta, precu... tru cā o fēta bulgar... islamu, a fost transp... turcēca, ēr poporulu... consululu americanu... forti'a pre fēta din m... ocaziune nascendu-se... sululu francesu si cel... rindu a se convinge... paciul spiritile, au i... sēu casa de rogatiun... glōtele musulmane... nefindu in stare a i... urbei!

Acestu incident

... mare eclatante satisfactiune, totu pōte se aibē consecintiele cele mai gravi. De jă se anuncia tramitērea de cāte o flotila armata spre Salonich atātu din partea Francei, cātu si a Germaniei, ba a tuturor poteriloru mari si a Greciei, firesce pentru aperarea crestiniilor de furi'a mahomedana. Si acēst'a se face cu dreptu cuventu, cāci dupa cele mai noue versiani, nu crestinii sē fie datu indemnu de iritatiune, ci chiar numai turb'a barbara a turciloru; si nici cā se adeveresce, cumca Consulii ucisi de buna voia ar fi mersu in Mosieia turcēca, ci ei sē fie fost teraiti acolo!

Ajunge cā tocmai in acestu momentu, candu in Berlinu se delibera de sōrtea Turcului, actulu din Solonicu intarita tōta lumea culta in contra barbariei turcesci. —

Budapesta, in 9 maiu n. 1876.

Precandu d'o parte se inmultiescu faimele, cumca rescōla este aprōpe d'a prorumpe si in Bulgaria, cea mai mare si mai avuta provincia a Turciei, de alta parte unele foi ni aducu positiv'a scire, cā in Bulgaria pe facia se subscrie una grandiosa petitiune cātra Sultanulu, prin carea se cere, redicarea Bulgariei la rangulu de Regatu, cu Sultanulu Rege si cu o autonomiā si constitutiune, cam tocmai ca si Ungaria, facia de Austria! Representanti'a nationale bulgara ar fi sē se instaledie in Rusciucu; guvernulu Regatulu ar avē sē fie responsabile acestei Representantie nationale; dar afacerile diplomatece si de resbelu ar remanē la guvernulu centrale din Constantinopole.

Unde ar fi cutesatu de vr'o 300 de ani incoci cineva in Bulgaria cea blanda si smerita, a vorbi si chiar a pretinde in publicu d'alde-astea!! — Asiā se schimbā timpurile. Dar ōre se voru schimbā curendu si

intru interesulu, spre onōrea si demnitatea nationale a Romanulu? Par' cā — da, da

De pre campulu rescōlei in Turcia,

scirile mai noue suna asiā, cā in Hertiegovina ambele pāti se reculegu; unele foi vorbescu, cumca s'ar face incercāri de unu nou armistetiū, mōcar pe vr'o dōue septemani, pana sē se vēda rezultatu conferintiloru de la Berlinu. Altfeliu in Bosnia; aci dupa tōte reporturile, miscarea este constante si mai nu trece di fora loviri sangerōse, cari parte mai mare se termina cu viitori'a crestiniilor si cu latirea pre vediute a rescōlei, cārei de jă au inceputu a se alaturā multi Mahometani, de limba slava.

Cēca-ce inca se repōrta si merita tōta atentiunea este, cā Austria intr'adeveru incepe a detrage ajutorulu ce a datu pana aci refugiloru pe teritoriulu seu. Sunt sfasietōrie de anima cele ce se descriu prin foi despre calamitatea bietiloru ōmeni, copii si betrani si femei nepotintōse, cari de o data cu miile remasera for' o bucatura de pane! De jă unele depesie anuncia, cā multi sē fie moritu de fōme si la mōi multe punturi sē fie isbucnitu o lungōre cumplita totu din caus'a fōmetei! Astfeliu crestina Austro-Ungaria vrē sē faca servitiū paganulu de turcu, constringendu pre nefericitii fugari crestini a retornā in ghiarele tiraniloru loru seculari! Afurisita pōma acēsta politica a celoru mari de la putere! —

Inca o dovēda,

pana unde a ajunsu temerea si perplessitatea magiara in momentulu de facia, ni dā unu articlu in nruiu de adi alu lui „P. Lloyd,” din condeiulu unui barbatu de statu, ce — precum observa redactiunea — conosce fōrte bine reporturile europene; in acēst'a se invētia dlu Anstie, unu av. Tava, sē ni se multiamēca, facia de muscalulu, numai cū o politica passiva cā pana acuma, adeca d'a evitā ori ce pasu gresitu, ci se pasiēca activi, adeca d'a imbiā muscalulu iniciativ'a si spriginirea loru intru repararea perderiloru dela 1855, anume intru recāscigarea pātii besarabice, cese atuncea Romaniei! cāci numai asiā si-vor face domnii magiari amicu pe muscalu si acēst'a va uitā vatemārile trecutulu?!

Va sē dice: domnii magiari, dupa-ce sacrificara tōte interesele economice ale patriei — amiciei loru cu Austria, si dupa-ce totu nu se semtiescu asecurati in stepanirea loru peste o tiera ruinata, acuma discutu in publicu planulu, d'a sacrificā si sortile venitoriulu si d'a ajutā ei insisi sugrumarea nationale prin muscalu, numai si numai ca in precariulu presente sē pōta romanē la putere spre a impedeā desvoltarea conlocuitoriloru loru nemagiari!! Este lucru fora esemplu in istoria acēsta politica de sinucidere!! —

Budapesta, in 11 maiu n. 1876.

O depesia de ieri din Semlinu, in organulu d-lui Csernatony, ni descopere in limbajiu curatu de spionu, cā in Carlovetiū, siedintiele Comitētulu congresual inchiaiandu-se, si la acēsta ocaziune decidiendu-se a se luā averile monastiresci din manele calugeriloru si a se administrā printro epitropia laica, — la mēs'a ce dede patriarchulu Procopiu Ivacicovicu, acēst'a a portatu unu toastu pentru partit'a nationale, apoi a cantatu unu versu bisericescu despre bucuri'a si triumfulu angeriloru! De aci se adauge, cā Prefericirea sa Patriarchulu se tiene maturu pentru cas'a smintiloru. — Nōa ni se pare cā tocmai maturu pentru asemenea locu este denunciantele din „Ellenōr.” —

einele publice au devenit nesuportabili și nici chiar prin erude esecutini implinibili; apoi mana în mana cu criza financiară merge și crește nemulțămirea comună, ascăndându în anime sementința celei mai cumplite crize politice și chiar crize de statu! De aci este că diariul parisiian „*La France*” ajunsă a afirmă mai de unad, cumca — „după cestiunea orientale are sã urmedie cestiunea austriacă,” și că „catastrofa de care e amenintată egemonia magiara nu e cu multu mai puțin periculoasă de câtă cea turcască.” — D'ast'a ne temem și noi, mai vertosu că vedem, cum pre di ce merge tãta lumea nepreocupată, începe a se dedă cu idei a acest'a! „*La France*” si-esprima speranț'a, că „in curendu, cart'a Europei orientali se va regulă de nou,” și că „la impartirea Turciei și Austriei, sã Franca va avé de vorbitu o vorba în concertulu european.”

Noi credem a întielege din aceste cuvinte că generos'a Franca, aperiatori'a cea mai resolută a drepturilor naturali ale omului, ale familiei și ale sementiei, Franca amic'a Latinilor din Oriente, dora se va cugetă și la noi și nu ne va lasă preda ureloru și confușiei provocate juru-impjuru de nebuniele austro-magiare, fora cea mai mica vina a noastră ca natiune. Noi nu potemu crede ca ticălosi'a unor renegati, sã slabi de minte și de anima fii ai natiunii romane, cari se fecera unelte orbe furiei ruinate de tiera a celoru de 9 ani la putere, ca acea ticălosia, la or'a isbandei, sã se pãta impută poporului romanu; căci ticălosi — care poporu, și mai vertosu, care poporu de multi secli injugatu, nu are în sinulu seu! Noi suntemu pre modesti; nici nu cugetam la atãtu de pocit'a ideia de o *Daco-Romania mare*, de care se vorbiã multu pe timpul bataliei de la Crimea, și despre care se dice că lungu timpu ar fi fostu tare preocupatu pe *Napoleone alu III-lea*, ma nici de ideia unui *Regatu romanu*, precum se afirma atare prin inspiratii puterniciloru din Berlinu.

Am auditu afirmandu-se de destule ori, că sustinerea, creșterea și dezvoltarea politică a Romaniei din Oriente, este întru interesulu Franței, și a întregii ginti latine; cu atãt'a ne multiamim; atãt'a este ce dorim. — Se speram deci, că consangeni nostri din Occidente, nu ne vor uită și parasi. Cu acẽsta speranț'a și mangaiare în peptu, noi Romanii potemu fi linisciti în privinț'a evenimenteloru mari ce se prepara în Oriente; ba chiar avem se dorim, ca cestiunea orientale sã se regulede câtu mai cu graba, pentru ca aceea, cu câtu mai în graba, cu atãtu mai în favorea noastră s'ar poté întempla.

Mai dilele trecute tocmai în astu întielesu ni se respicã și unu d. slavu dintre cei de frunte; numai câtu acel'a vorbiã cu mai multa mania, decâtu moderatiune, despre egemonii nostri din Austro-Ungaria și despre musulmanii din Oriente. Elu dice: „Or'a ultima a raselor asiatiche din Europa se apropie cu pasi rapidi. Nu va trece multu timpu și barbarii necivilizabili, vor fi impededati d'a mai dominã și maltratã natiuni, loru superiori, în tãte privintile.” În desiertu inș'a, că cu tãte acestea totu mai essistu Romani, ce si-uita natiunea; nu numai, ci chiar si-cauta folosulu și onorea, întru a se face cãda la securea strai-nului, prin carea lucra a ne sterpi!

Vai de aliantia magiara cu astfelu de omeni degenerati ai nostri. — d

Frenologia lui Deák și ea dovedeșcă că n'a fost magiaru de rasa.

În secțiunea pentru științele naturale a Academiei magiare, alalta-ieri, luni în 8 mai, profesorele Lenhossék țieniu unu discursu despre măsurările în studiile ce a facutu densulu asupra capatinei Marelui *Deák*, două dile după mórtea acestuia. Cea-ce mai vertosu interesidia din constatările acestea, este, că proporțiunile și formațiunile părților capului lui *Deák* au fost cu privinț'a la ras'a magiara *straordenari*. Dlu Dr.

Lenhossék a examinat pon' aci 172 capatine de magiari, ad ce se dice la noi magiari, și apoi ecãșlã elu în două puncte principali la *Deák*, scãndu ras'a magiara este peste totu *microfală*, adeca mica de capu, capulu lui *Deák* de o proporțiune ce numera deplinu *mesocefalia*, adeca de marime medilocia, feliu încãtu între cele 172 de capetine mage, pon' aci examinate și mesurate, nu două s'au aflatu de marime capului lui *Deák*.

În tocmai acẽsproporțiune constatã scrutatoriulu și în pãntia naltimei și forme fruntii lui *Deák*; și mai straordenarie cefele, anume *latimtemporaliloru*, ca carea între cele 172 de patine magiare numai un'a a mai aflatu.

Dlu profesore l *Lenhossék*, celu puțin după reporturidîn cari scõtemu noi aceste notițe, cu ocineea acestei disertațiuni a sale nu a atsu ras'a, la carea de comunu se afla ceea-cla magiari se constatã numai straordenarmente; dar alta data, în alte prelegeri și opuri ale sale, chiar *DSa* a adevêru, că — este *ras'a romana*. —

Lapustul-ung. 4 maiu 1876.

Scol'a romana pncipale din Lapusiu ungurescu, ca unic'a fatana de luminare a romanimeii din acestu anhu a Traniei, a fostu ajutata de multe ori în partea acelorã, caroru li jace la anim benele și cultivarea poporului nostru. Astliu prin conferiri benevoli la diverse ocașii, ajunsă acẽsta scola a avé unu fondu, desã am micu în comparare cu trebuintiele ei.

Acestu fondu se sã marimu și immultimiu a fost parol'a acãșii romanu cu trupu cu sufletu întresatu de cultivarea poporului; firesce căci numai estu-feliu se pote asecurã viitorulu acestei scole, chiamate a respandilumina în onorulu Traniei nordice, ca uniculu locuãrã de culturã essistente pana acuma aci! Întru esecutarea acestui propusu s'au nisuitu cei chiamati a folosi tota ocașiea, între ori-si-ce imprejurãri.

În urmarea acestui propusu apoi facuram și în acestu anu apelu la marinimos'a iubitoriloru de culturã a poporului, arangiandu aici unu balu la 19 fauru a. c. n. și destinandu venitulu curatu fondului scolastecu de sub întrebare.

Acelu balu s'a și arangiatu; a fostu cercetatu de unu publicu nu pre numerosu, înșe alesu, și petrecerea indestull pe toti. Apoi facia de acestea rezultatulu finale, scopulu de a adauge la fondulu scolastecu o suma orecare, inca s'a ajunsu. Aducem deci multiumita publica tuturoru celoru ce spriginira acẽsta întreprindere, atãtu moralmente, cãte și materialmente.

Si la asta ocașie totu de odata aducem la cunosciintia publica numele maranimosiloru ce ni tramese oferte întru interesulu fondului scolastecu, carui se destinase venitulu curatu dela acestu balu.

Ni s'a tramesu din partea dlui *M. Hasidatianu*, ofic. la precept. din Gherla sum'a de 9 fr. v. a la carea a contribuitu III. sa dlu eppu alu Gherlei *Mich. Pavelu*, cu 2 fr; apoi mgf. sa dlu prepositu *I. Andercu*, rvdssimulu dnu *Demetriu Coroianu*, canonicu, rvdssimulu dnu *Vasiliu Popu*, canonicu, M. On. dni *Lazaru Hu'a*, not. const. *Michailu Ivascu*, prof. de st'a teologia, *Augustinu Munteanu*, adv. si dlu colectante cãte cu unu fiorenu v. a. — Dnulu *Teodoru Alaga*, inv. pop. în Siumcuta-mare ni tramese sum'a de 7 fr. v. a., la carea au contribuitu p. t. dnii: *Paulu Dragosiu*, vice-capitanu, *Vasiliu Buteanu*, jude reg. dr. *Ioane Culceriu*, protomedicu, *Andrei Medanu*, presiedinte la tribunalulu orfanalu, *Oliveru Iiesiu*, protocolistu, *Stefanu Bota* cancelistu și dlu colectante cu cãte unu fiorenu v. a. — Dlu *Iuliu Popu*, jude amministrativu în Monostiu ni tramese sum'a de 4 fr. v. a. la carea au con-

tribuitu: st. dnu colectante și stimatii dnii *Ioane Farcasiu*, *Vasiliu Farcasiu* și *Aless. Anca* cu cãte unu fiorenu v. a. — Cu totulu deci: 20 fl. v. a.

Apoi de a dreptulu ni au tramesu p. t. dnii: *Gabrièle Manu*, adv. în Deesiu 5, *Nic. Ratiu*, jude amministr. în cerc. *Lapusiu ung.* *Nic. Cosm'a*, not. cerc. *Andrei Budu*, preot, cãte 2; *Cosma Anca*, direct. la scol. norm. din *Naseudu*, *Gav. Bazar'a*, preotu, *Gav. Cupșia*, proprietariu, *Atan. Georgiu*, inv. *Aureliu Simon*, cancelistu, *Lad. Ardeleanu*, can. *Geor. Marcusiu*, can. toti trei din urma din *Sighetu*, *Paulu Breuer* farmacistu în *Lap. ung.* *Greg. Jug'a* not. cerc. și *Vas. Andreiu*, inv. cãte unu fiorenu v. a. — Cu totulu deci: 21 fl. v. a.

Astu-feliu peste totu ni s'a tramesu sum'a de 41 fl. v. a; ér în ser'a balului au intratu la cassa 56 fr. v. a. Venitulu totalu a fostu asiã dara 97 fr. v. a. Spesele au fostu 47 fl. 29 cr. v. a. *Venitulu curatu prin urmare e: 49 fl. 71 cr. v. a.*

Astfelu fondulu scolei nostre la acest'a ocașie crescã cu 49 fl. 71 cr. v. a. Primẽșca deci marinimosii contribuenti profund'a-ni multiamita și recunosciintia,

La acẽsta ocașie am onore a amentii fapt'a pre demna de initatu a *Illustratiiei sale domnului Ladislau Vaida*, carele benevoi a ni tramite pre sãma bibliotecei scolei — unic'a biblioteca romana în totu țienutulu acest'a — doue esemplaria din cartea domniei sale „*Epistola deschisa*” și unulu din broșur'a „*Egy jó czelzatu román felszólalás.*” Benevoiesca a primii deci și dsa profund'a-ni multiamita și recunosciintia.

De asemenea se aduce multiumita și stimutul dnu *Ioane Muresianu*, oficialu la jud. reg. din *Lap. ung.* care a cumperatu carti pre sãm'a prunciloru în pretiu de 3 fr. 12 cr. v. a. precum și onoratulu dnu *Petru Codeus*, fostu diriginte a acestei scole, carele la departarea sa de aici a lasatu pre sãm'a bibliotecei scolei unele carti.

Aducem acestu reportu la cunosciintia onorabilei publicu romanu, nu potu a nu spune peste totu cã stãm reu: fondulu scolei fiindu micu, biblioteca de asemenea. Apoi cine nu scie cãtu de necesariu e a sustiené acẽsta scola, și a o provedé cu tãte cele de lipsa! De aceea mi-iau voi'a a atrage atentiunea publicului romanu asupra ei și a-lu rogã de spriginu; mai alesu rogu pre dnii autori romani sã binevoiesca a-si aduce aminte de biblioteca nostra, după ce aci li este cunoscuta starea ei.

Ioane Georgiu, dirigintele scolei rom. principali din *Lapusiu ungurescu*.

Sibiu, aprilu 1876.

(*Justitia patriotica.*) Casulu descriu mai la vale nu e uniculu în feliulu seu în diu'a de astadi. Cu tãte astea nu credu sã fia de prisosu, a lu-impartasi în publicitate ca inca o dovãda caracteristica a temporiloru abnormi. în cari traimu.

În *Salice*, comuna din apropiarea *Sabliului*, nu de multu se escrisese unu concursu pentru ocuparea unui postu de cancelistu. La acest'a competara mai multi inși, între cari și tenerulu C. din *Sibi*. Din partea competiute se recomanda trei, între acestia și cestu diu urma.

Pe candu se asteptã confirmarea de susu, s'audu p'aici nisce faime de denunciãri, cari mai tardiu se și adevêrira. Pentru postulu numitu adeca a competatu și unu teneru din *Salice*, N., care ne-fiindu recomandat, a cugetatu sã se ajute cu midilõcele ce sunt dejã pe la noi la ordinea dilei; elu vine la *Sabiu*, se duce la unu amicu conscolariu unguru, persõna gratissima la stepanitorii nostri, și i-comunica caus'a și lu-rõga totu odata sã i-faca o recomandare catra dlu Ministru. Si ce sã vedi? — A fost de ajunsu sã scrie dlui Ministru, cã C. a capetatu, fiindu inca studente, o bursa din *Romania*, — ceea-ce este neadeveratu, — și

că e dacoromanistu, ceea ce ni se imputa totu de-a-un'a de câte ori domniile nostri ni facu nedreptati: si de cancelistu se confirmă unu magiaru, potu dice fora nici o calificatiune, desi ceialalti doi recomandati sunt juristi absoluti. N. pre langa toate denunciarile a remasu pe diosu! Potemu să invetiăm ce-va de aici. Caetera tacebo.

Asiă se face dreptate in tier'a santului Stefanu!!

L. Canalutu-moriloru, comit. Aradu, in maiu 1876.

N'avendu cauza, nici pretensiunea d'a me mandri cu inalta sciintia, numai ca omu simplu, ca romanu cugetatoriu si interesatu de progresulu sementiei sale, vinu a areta onoratului publicu, de unde vine s'eu ce proprie este causa de nu potemu inaintă să noi romanii ca alte porôre? — Ca omu betianu, prin esperiintia de dieci de ani m'am convinsu si eu, că inaintarea secura in cultura si asiă dicendu lumina la poporulu romanu numai si numai prin diliginti'a si conlucrarea in armonia a preotului cu invetiatiunulu se pôte midiloef.

Dar ce vedemu in acesta privintia! Ordenatiuni peste ordenatiuni dela Consistoriu cătra inspectorate, invetiatori si preoti — pe hartia, in sa executare de totu lipsindu! Asiă in mai multe comune facendu eu intrebare — buna ôra de dupa ordinatiunea consistoriala din anulu 1871 nr. 772/241 scol. m'am convinsu că acea ordinatiune s'a pusu in viatia asiă, incătu anume aliniatele g), h) si i) — numai pre anulu acelu; dupa aceea au incetatu! A fost — se vede — destulu unu anu a invetiatiunilor rugatiunilor. Si-apoi observandu d'ora dd. invetiatori, că si fora adeverintia de la ei despre invetiarea rugatiunilor domniile preoti cununa barbatesce, asiă in locu d'a stăru pentru invetiare, ceru dela cununandi s'eu parintiilor, să li lucre pamentulu, să li are, s'eme, secere, ér de dascalu nici nu li pasa! Acuma ce să faci, candu unulu dintre cei chiamati d'a indemnă si cultivă poporulu, si inca celu mai de influintia, lucra in contra?! De ce să se apuce, cu sine să se sfatuiesca invetiatorii, candu ei vedu că — de se vor plange, si-vor aprinde paie in capu si la urma ei vor fi cei goniti de susu si de diosu, cu totu cu orenduielele consistoriali! E dreptu că lips'a de progresu — preotiloru nu li se imputa, ci numai negligentiei invetiatoriloru si nepasarei loru de poporu; dar — én puna-se cineva in ticălos'a positiune de astadi a invetiatoriloru. Ce să scie face bietii invetiatori, si cari ar avé tota capacitatea si bunavointia, candu chiar si prin comune curatu romanesci — armonia între ei si preoti lipsesce si imparechiările par' că se cultivă din adinsu! — Dómne Ddieule, ôre pana candu totu asiă! Ast'a este o ciurma rea, carea ne omôra; si pentru aceea poporulu nostru nu mai ésa din — „Vai si amarul“

Pana acuma, trebuie să spunu, că nime nici n'a cugetatu a fi posibilu, vindecarea acestui reu; căci — lumea credea, că lipsesce in mai mari — buna-vointi'a. Astadi peste totu incepe a se latu prin multime credinti'a, că Eppulu nostru are multa-multa bunavointia: si d'aceea eu din poporu vinu a atrage atentiunea Présantiei sale asupra marelui reu, principalei pedeci a progresului, a desvoltării, a luminei.

Poporeanu.

Din partile Chiorene, aprile 1876.

In nrulu 34 alu multu pretiutei foiei „Albina“, sub rubric'a „Cetatea-de-petra“, unu corespundinte anonimu si-ia aerulu de mare dascalitoriu alu Chioreniloru si se areta casi candu numai elu singuru, între ce multi peccatosi, voiesce binele si desceptarea poporului. Dsa adeca, dupa ce din intieptiunea-si minu-

ordinariatu gherlase apuca a dascalu, poti dice, in genere pe inteliginti'a din Chiuru, căci de sunt adevce cele ce scrie, atunci protopopii si preotii incarcati de peccate contra luminării prului nostru, ér ceialalti carturari romani supartasi aceluor peccate, nepasiendu la mediu pentru a-le curmă. In interesulu adevce si a causei culturale a poporului nostru ér deci lipsa să se arete ce este adevratu din ce ce scrie acelu dnu corespundinte anonimu

DSa mai anta vestesce in lumea larga, că pe aici pe la nocele mai multe statii invetiatoresci sunt plinite cu azbuchieri, si cu teneri, cari abien absolvitu clăssile normale in Baia mare. Asta afirmatiune nu si-o dovedesce cu casu concrete; de aceea si eu i opunu simplumen afirmatiunea, că n'a spusu adevreulu, ci pe l'oi partea precumpanitoria de statii invetiatoresci e provediuta cu preparandi, si unu s'au aflatu de acestia, cu gimnasisti, dar'lu cu azbuchieri.

Apoi vine si spune, că pela noi obvinu casuri, de chiar invetiatori harnici sunt destituiti din postu, si inlocuiti cu azbuchieri; anume ni spune că acest'a se intempla pentu că nu vreu invetiatorii să si imparta bietulu salariu cu superiori s. c. l. — Ast'a este o invinuire de totu grafe si desi dlu corespundinte nu ni aduce casuri concrete pentru dovedirea ei, totusi ni potu să me indetulescu a-i opune numai afirmatiunea, că nu a spusu adevreulu, ci me sentu indemnatu, in interesulu luminării poporului nostru, a-lu invită si provocă să ni arete in date positive: a) unde si prin cine unu invetiatoriu harnicu a fostu destituitu si inlocuitu cu unu azbuchieriu?

b) cari superiori potescu, ca invetiatorii să si imparta salariulu cu ei, ori barem potescu dania dela invetiatori? căci a face acest'a nu é mai usuru decât a rapu elemosina din straitia cersitorului; c) cari superiori rugatiuni potu suferi pre invetiatori din causa metodei noue de instruire, ori ca să se face locu la vr'o rudenia flamenda a destituitu pe celu harnicu, si l'a inlocuitu cu azbuchieriu? d) cari, si dela cine sunt acele informatiuni sinistre protopopesce, cari s'au latu de bani buni la Maritul Ordinariatu? — Pana ce aceste nu ni le va raspunde prin producerea de casuri concrete, că se se pota lamuri adevreulu, totu ce scrie in asta privintia trebuie să se considere de clevetiri. Ast'a cu atātu mai vertosu, căci dlu corespundinte, din producerea ne-ésacta a unui casu concretu, ni se areta aplecatu la clevetire. Ni atinse adeca in corespundinti'a de sub intrebare casulu de destituire a invetiatorului din Boiu-mare si inlocuirea-i cu unu azbuchieriu din veaculu trecut. Ast'a inse nu-i tocmai asiă. Antaiu este de insemnatu adevreulu, că despre respectivulu docentu protopopulu a datu informatiuni bune si de aci elu nici n'a fost destituitu, ci devenindu in relatiuni forte incordate cu poporulu, a ajunsu a abdice in serisu elu insusi de statiune; apoi a dou'a, in loculu lui nu s'a pusu azbuchieriu din veaculu trecut, ci unu pruncu teneru gimnasistu, care in anii 1874 si 75 au absolvitu preparandi'a in Gherla.

Astu-feliu standu lucrulu, si vedindu-se de aci că nu pórta vin'a superioritatea scolasteca in acestu unicu casu concretu, ce produse dlu corespundinte, cu atātu mai tare se vede că nu e adevratu ceea ce sustiene numai in generalitate; de aceea me si sentu indemnatu să-lu invită si provocă de nou, ca in interesulu adevreului, alu binelui poporului si in urma chiar ar reputatiunii dsale, să produca casuri concrete intru dovedirea asertiuniloru dsale din corespundinti'a de sub intrebare, pana atunci inse rogu on. publicu a nu luă de bani buni cele ce se scrie ca clevetire in corespundinti'a de la Cetatea-de-petra in nrulu 34 alu „Albinei“ de estu tempu.

i. ch. p.

Dela vini'a Buzesciloru, com. Satmaru, apr. 1876.

„Quis sine peccato? credite, nullus homo.“

Dela polele Codrului, in 6 a „Fed.“ de estu-tempu, facia cu corespundinti'a mea din nrulu 2 a „Fed.“ din a. e. si-a redicatu vocea unu dnu protopopu, carele pórta numele dualisticu „Pecurariu-Juhász.“ Acestu domnu plesnesce in drépt'a si in stang'a, pentru că mi-am latu cutesanti'a, eu mitutelu, a desveli nescari gresiele a fostulu secretariu eppescu oradanu dr. Aug. Lauranu.

De ora-ce prin incetarea „Federatiunii“ de locu mi s'a inchisu terenulu, vinu a cere ospitalitatea pré stimatei Redactiunii dela „Albina“, pentru publicarea contra respunsului meu la acelu domnu ingamfatu.

Premitu, că nu potu precepe cum de dlu protopopu classifica de ce-va ne-esteticu si ne-morale a luare in diurnalistica sub ascucitulu criticeii faptele chiar si a celoru mai mari functionari; eu tienu că diurnalistic'a sanetosa tocmai este chiamata a combate totu vitiulu, a contribui la indreptarea gresieleloru si a propagă peste totu adevreulu si binele.

Dupa aceste am să-i spunu, că desi am disu că bucuria e generale pentru destituirea dlui Lauranu, totusi aici nu l'am intiesu si pe dlu protopopu cu alti vr'o 14 inisi, cari au destula cauza să se supere tocmai; domni'a-loru inse sunt asiă de pucini incătu nici nu potu stirbă ceea ce sustieniu atunci.

Ceea ce am disu despre „mistificatiuni si seduceri“, sustieniu si acū. S'eu cu ce nume vom timbră faptele, candu rogatiunile unei comunitati bisericesci se punu „la o parte“, si capulu diecesei numai atunci vine la cunosciinti'a aceluora, candu i-se desvelescu prin altulu, sositu din departare acolo?

Ce se tiene de nepotismu, tocma casurile aduse de dlu protopopu intarescu adevreulu asertiunei mele. A uitatu inse dsa si pe alu duoilea afinu de sora a dlui L. carele pucinu dupa mutarea parintelui resp. socrului seu, i se dede acestui de capelanu. Cu ce scopu? — Ddieu scie. — Asemenea a mai uitatu si aceea, că veneratulu parinte a dlui fost secretariu a mai dobanditu si alta parochia, de cum s'a aflatu in curtea episcopoea dlu L.

Din aceste si altele asemenea e chiar că prin influinti'a sa dlu L. a pusu temeiul bunu nepotismului mai nainte de a fi secretariu, si pré credu, că si mutarea dtale, dela Pecurariu-Juhász, desi nu a 5-a, ci a 4-a este eflussulu influintiei Lauraniane, ceea ce in impregiurările de atunci pré usioru s'a potutu efeptu, pana unde pre altulu s'a silitu a-lu satură cu laude, pôte si nemeritate, ca astu-modu pana la timpuri mai benevenite, să-i tréca poft'a de contiuri mai grase.

Ce se tiene de celebritatea parochiei mele, nu potiu să reflectu altu cum, de cât spunendu dlui protopopu, că „judicat coecu de colcre.“ Pre langa celebritatea unei asemenea parochie, mai vertosu de ai avé 3-4 prunci de crescutu, ti-ai ródé si „paruc'a de pe capu. O spunu deci că si a dorescu să me stramutu, inse nici candu p'alta cale, ci numai pe cea a meritelor si apretiuirii, deca cei ce sunt chiamati voru luă in drépta consideratiune.

Credin ciosulu Toma.

Adunarea sinodele aradana de estu timpu.

Am atinsu in nrulu precedente despre intemplari straordenari la sinodulu eparchiale din Aradu. Am fi potutu folosi cu dreptu cuventu si altu epitetu mai caracteristicu, dar nu aflamu oportunu a ilustra in modu drastecu cele intemperate. Am fi in stare a desveli unu firu nu rosiiu, cum este dicat'a, ci *negru intunecat*, ce percurse mai tote discussiunile si caracterisedia cele mai multe decisiuni ale adunarii, anume acelea ce fusera primite de o majoritate oresi-care a ei, bine organisata si disciplinata de afara; dar se ne apere Ddiu astadi de unu curagiu si o nesocotinta ca a acelu frati ai nostri! Peste totu se ne apere Ddiu si de cugetulu d'a ne denunciati si blama noi insine pre noi! Cea-ce dupa lunga si matura socotela am aflatu ne-aperatu, nedispensabilmente de lipsa, ca o stricta detorinta a nostra, este, a atinge in pucine trasure principali unele retaciri grele si unele simptome de morbu greu la unii factori ai autonomiei nostre, si acest'a curatu numai pentru d'a desteptata interesarea publica, spre scopulu d'a impedecea reulu, se nu prinda radecine, se nu se latiesca mai departe.

In Caransebesiu s'au seditiile sinodului eparchiale s'au terminatu in 5, in Sibtiu in 7, in Aradu in 9 zile. Ar socoti omulu, ca Aradulu a regulatu mai multe si tote mai bine. Adeverulu e, ca acelesi discussiuni mai netedu, mai in buna armonia au decursu in Caransebesiu, si mai cu multu scomotu, mai in amara lupta, mai prin grea confusiune s'au petrecutu in Aradu.

Au lipsitu de totu conferintiele cele fratiesci si confidentiali, cari alta data preparau tote cestiunile cele gravi si li simplificau atatu de multu deslegarea. In locul aceluora s'au substituita coalitiunea particulara clandestina, ale carei fructe nu pot fi decutu s'abede.

Multu am fost frapati, candu mai la multe casuri de diferentia de opiniuni am vedutu cu energia si succesu spriginindu-se despositiuni, ce lasa spaciul abusului. N'am sciutu se cuprindemu cu mintea nostra acesta enigma; dar asecuramu, ca deca o data ni se va da o buna ocaziune, vom urmari prin studiu speciale acestu "firu negru" in conclusele acestui sinodu, si acelu studiu va fi forte instructivu pentru toti cei-ce voru ave voia se invetie; ei voru invetia ca: dintr' unu mobile seu indemnu gresitu, dintr' unu principiu falsu, nu pote est decatu o sistema si procedere nemorale incarcata de daune!

Mai vertosu s'a manifestatu spiritulu coalitiunei, candu fu vorb'a de calificatiunea clericiloru pentru parochie de prim'a classe. O data cu capulu majoritatea nu voia se auda si se admita, ca ar fi possibile atare calificatiune prin noi insine, prin ale nostre scole si examine si atestate, ci sustienu mortisiu si decise ca atare calificatiune se se conditionedie absolutamente prin testimonie de 8 classi gimnasiali, macar ca scola, cumca n'avemu nici unu gimnasiu propriu, er cele straine de feliu nu sunt combinate si calificate pentru d'a califica junimea nostra spre preotia.

De la tomna are se fie deschisu institutulu pedagogicu-teologicu alu nostru in Aradu cu 6 cursuri, intocmite astfelu, ca se adape pre elevi cu tote conosciintiele necesari preotulu si invetiariului romanu. Indesiertu! Invetie, scie ori catu de multu; cascige ei dela colegiulu profesoriloru nostri ori ce calculi peceienti: n'ajunge nemic'a, deca nu voru aduce si testimonie, macar ca de comunu si numai cumperate pre bani in Sarvasiu seu Kecskemet etc. Ei bine: judece sinodulu episcopescu, in prim'a linia competente in cestiune; judece lumea romana, culta si mai aduncu cugetatoria: ore domni din majoritate cu multe-multe classi straine, aretatu-au chiamare candu decisera, pre cum decisera asupra calificatiunei pentru preotimea nostra?!

De compatim este acesta retacire! — Dar trecemu acu lausa si retacire inca mai colosale.

Este sciutu cu ocaziunea candu naltulu guvernulu magiu ni-a substernutu spre aprobare MSale statulu organicu la 1869, unilateru si arbitraente ni-au facutu mai multe modificatiuni acela, pre cari congresulu nationale dacelesi anu, in sentiulu demnitatiei sale si ptu sustienerea autonomiei sale, le-a iatu cu totu respectulu la desbateru in tipde propositiuni regie, pre unele acceptandu, pre altele din motive gravi, printr'o reprezentatiune cãtra MSa, cerendu a fi retrase. Iti cati au auditu de acea pasire si reprezentatiune a congresului nostru, cu respectu au ronoscutu demnitata si leialitatea ei. Am ple nuni prelati catolici, chiar magiari, cari publicu ne laudau pentru acea atitudine; si fiindu ca iniciativ'a spre acea era a apurtiloru din dieceasa Aradului, asiã indat la prim'a aplicare a statutulu org. in aceta diecese, specialmente cu ocaziunea organizari consistorieloru conformu acelu statutu la 180, prin votu comunu, in cea mai completa armonia s'a statoritu, ca precatu timpu reprezentatiunea congresului cãtra Maiestate nu a aflã deslegarea ei dorita, sinodulu asiã a procede, in catu se nu prejudece dreptulisi principiiloru sustienute prin acea reprezentatiune, si deci se va nisi a aflã modalitati si forme, prin cari fora a veni in directu conflictu cu superinspectiunea poterii de statu, se se sustiena dreptulu de autonomia alu bisercei.

Conformu acestei parole, acestui ingagiamentu sacru, intre membrii alesi la vericare senatu alu consistoriulu nu s'a facutu nici o desclinire, nici unulu nu s'a alesu expresamente pe 3 ani, si nici in decretule loru de denumire nu s'a atinsu cu unu cuventu alegere monarhica.

Unu anu mai apoi, organizandu-se Consistoriulu si in Caransebesiu, aceeasi procedere, carea facea mandia Sinodulu aradana, s'a urmatu si acolo pe deplinu.

Pon' la espirarea sinodulu de 3 ani alu sinodeloru eparchiali la 1873, deslegarea reprezentatiunei congresuali cãtra MSa inca ne urmandu, sinodele din Caransebesiu si Aradu er au fost necesitate a lua la delibere cestiunea, si ambele in unanimitate au decisu, a sustienã cu consecintia positiunea de dreptu, luata prin reprezentatiunea congresuale, si asiã a nu face de feliu desclinire intre senatele consistoriulu, ci in privintia tuturor a procede uniformu in vr'unu modu, care prin vr'o formula potrivita evitandu conflictulu directu cu dispositiunea legii, totu o data se ni conserve dreptulu de autonomia.

Repetimu: ca in aceta privintia votulu a fost unanimu in Aradu si in Caransebesiu, si nime nu va pote nega, ca elu a fost logicu si morale, si a formatu de nou unu puntu de onore si demnitate a reprezentantieloru diecesane. In catu pentru forma practica insa, si in Aradu si in Caransebesiu s'au escatu divergentie in opiniuni. In Consistoriulu plenary din Aradu Babesiu a facutu si sustienutu propunerea, ca toti membri, din tote trei senatele consistoriali, se-si dee demisiunea, apoi se fie toti in totale realisti. Dar majoritatea a aflatu essecutarea practica a acestei propuneri, incatu pantru demisiunarea tuturor de buna voia, forte grea si chiar prin capritulu unuia impedeabile, si asiã in Consistoriu in aceta privintia nu s'a luat conclusiune, er in sinodu s'a primitu cu majoritate de voturi espedientele, formulatu din capulu loculu de parintele archimandritu *Mirone Romanulu*, atunci vicariu episcopescu, astadi pre demnulu nostru Metropolitu, ca adeca se se enuncia, ca membri si ai senatelor scolare si epitropesci, considerandu-se si pentru mai departe alesi, au a-si urma functiunea, facendu-se alegeri speciali numai pentru completarea unoru locuri vacanti.

In tocmã, si inca in forma si mai pregnantã s'a urmatu la Caransebesiu, introducendu-se concernentele conclusu verbalmente asiã: „Avendu Consistoriulu intregu a-si continuã mai de parte functiunea sa de pana acuma,“ este se urme numai intregirea necesaria a senatelor.

Unu anu si diumetate mai tardiu, pare-nse chiar in novemvre 1874, escandu-se aceta cestiune in Congresulu nationale, cu privintia la Consistoriulu metropolitanu, ce sta sub acelesi dispositiuni statutari, acestu supremu factore legelativu in biseric'a Romaniloru ortodossi de sub coron'a ungeresca, in cea mai deplina armonia si unanimitate a apretiuutu, incuviintiatu si urmatu modulu tienutei si pasirii din Aradu si Caransebesiu, sustienendu si elu in mai de parte functiune intregu Consistoriulu metropolitanu.

Asiã credemu, ca acestea sunt chiare, tocmã precatu de nationali si demne. Ei bine, si ce fece estu timpu coalitiunea, majoritatea conspirata in Sinodulu aradana?

A fost in seditia de vineri ser'a, in 16/28 aprile, candu reportorele comisiunei organizatorice la rondulu seu veni a face propunerea, ca in privintia Consistoriulu se se urme modulu de pona aci, anume celu statoritu la 1873, sustienendu-se adeca acela intregu si mai departe in functiune si implinindu-se prin alegeri speciali numai vacantiele din sinulu seu. Comisiunea dupa precedintiele mai susu aretate nu potea face alta propunere, si anume nu potea face un'a contraria procedurii de pana aci, deca nu voia se teca de rebela in constitutiune. Ei, dar mi-ti-se scola dlu deputatu, jude regiu *Paguba*, si cu frunte de feru si cu o voce resoluta, ia la trei parole procedur'a, timbrand'o de nelegale si neloiala, apoi provoca, amu pote dice sumedia pre adunare, se se acomode „vointiei Imperatului,“ se consiãere tote mandatele membriloru din senatulu scolare si epitropescu de espirate si se faca pentru tote alegere noua formale, precum demanda espresamente legea modificata si intarita de MSa!

La aceste cuvinte si resp. asupra acestei provocari si propuneri multimea coalitiunei prorupse in eschiamatiuni frenetice:

„Voimu,“ „Voimu cu totii,“ „primimu toti, toti, fora discussiune!“ etc. etc.

Aci prin patim'a orba s'a manifestatu complotulu. Se vede ca omenii sunt noviti in d'ald'astea; n'au tactica de feliu.

Seraca lume! Acesti fratiori ai nostri au socotitu ca este destulu intr'o corporatiune si adunare cu dreptu d'a aduce concluse, a ave majoritatea numerica; sermanii in patim'a loru orba, au perdutu din vedere pona si calamitata publica din tiãra, carea pre toti ne sugruma, si carea tota lumea scie ca s'a causatu totu prin majoritati grandioase, dar conduse de omeni ne'ntiepti si nemorali!

Nu, domniloru si fratiloru; majoritatile in corpuru publice, fora minte si anima, fora senti de demnitate si multa intieptiune practica, potu fi bune pentru d'a compromite, sparge si instraina, nici decatu insa pentru d'a edifica si inchiaã. Las' ca veti vede, deca n'ati invetiatu pona acuma.

Cu multa anevioia Babesiu a potutu a-si casciga ascultare, si a intrebatu:

„Ei bine, domniloru commembri, ce este acest'a? Ce s'a intemplat? Ce ve inspira si conduce? Ce voru se dica aceste cuvinte si manifestatiuni ne mai pomenite aici?“

„Candu si prin ce, in ce modu a incetatu acest'a corporatiune a fitotu sinodulu de pana aci, a se senti un'a acea-si reprezentantia legale si morale a acestei diecese? seu cum vine aceta, de sinodulu de pana aci se denuncia, desfide, condamna prin unu membru alu seu, ce pururia a fost de acordu cu elu, si multimea aplaudu, si-aplaude ea insasi degradarea si insulta?“

Dar mai bagati de sema, ca desavuati si vatamati si congresulu nationale, ce sta de

asupra noastră; ve puneti în contrastu cu elu, în statu de rebeliune facia cu conclusiunile lui; prin ce calcati constituțiunea și stricati ordinea în viața noastră bisericăscă.

Babesiu cu profunză parere de reu aretă că nu pôte să pricepă motivele domnilor contrari, atât a însă din natură lucrului trebuie să deduca, că nu pōtu fi decât *consideratiuni personali*; căci numai atari acitii patemele și orbescu pre 6meni. Dar ori cum ar fi, roga să nu se sacrifice pozițiunii de principie și chiar de on6re, pentru interese s6u slabitiuni personali. Spune curatu, că într'o adunare cu astfelu de caracteru, n'ar mai pōt6 reman6 se faca parte. În fine propune, să se amene discussiunea pre mane-di, ca să se cascade timpu, pentru d'a rumegă caus'a mai seriosu.

Ac6st'a primindu-se, domnii deputati pazarescu sediti'a plini de iritatiune. Ce se vorbesce pe strade și prin cercuri private, nu e demnu a provocă și insiră.

Manedia lupt'a începe de nou; **Babesiu** ia cuventulu de nou, în numele comisiunii organizatori6, și de nou lamuresce: ce abnorme și chiar monstruosa este propunerea d-lui **Paguba**, și cum aceea blamandu-ni convictiunile, principiile, consecinti'a și demnitatea trecutului, ne ar6ta poporului în f6rte trista **Lumina**, ca pre nisce 6meni, cari nu știu ce facu!

Dlu **Paguba** si-repete argumentulu că legea este chiara, și că a nu se acomoda acelei'a pe deplin, este nescusabilu; incredintia d'ă susu și tare, că nu-su consideratiuni de pers6ne, cari-lu inspira pre densulu și pre cei d'o tendintia cu densulu; „D6mne feresce, ca să avem noi vr'unu cugetu reu pentru vr'o pers6na; din contra dorim să fie totu acelea alese!” — asiă eschiămă voinicosulu reprezentante alu coalitiunii; 6r argumentele de convictiuni, de reserva de dreptu, de ingagiamente de on6re, de caracteru și consecintie, intonate de **Babesiu**, dlu **Paguba** le declara de „frase g6le”. Ai sei aplausera.

Cinca-spre-diece din coalitiune com totu secretu. **Babesiu** cere să se faca votu pre facia și r6ga ca cei-ce c6redu că facu bine și că pōtu luă raspunderea pentru urmările votului lor, să aibe curagiulu, a o face pre facia, cu at6tu mai vertosu, căci totu nu remane secretu votulu nimeniua, ci numai imputatiunea publica are să fie mai grea.

Alessiu Popoviciu este uniculu care striga: „*6ca eu spunu că țienu cu Paguba!*” Ceialti persista la votare secreta, carea numai de cătu essecutandu-se, propunerea lui **Paguba** se primesce cu 28 de voturi contra 18.

Babesiu dă inserisu presiidiului renuciarea sa la mandatu, motivand'o, că majoritatea prin votu necompetente a desavuatu și blamatu țienut'a în cestiune at6tu a sinodului de 6 ani în c6ci, cătu și a congresului nationale; totu o data declara că prin ac6st'a s'inchiaia ori-ce activitate în ac6sta diecese.

În nrulu venitoriu, vomu descrie, ce s'a intemplat mai de parte. Onorabili cetitori voru senti cu noi, ce tortura este pentru unu omu de convictiuni și de consciintia nationale, a descrie astfelu de intemplemente fatali, for' d'a li pōt6 desvel' și secretulu adeveratului motivu! Dar precum se va invederă totu mai multu cătra capetu, avemu nedispensabile de6orintia a le descrie măcar și numai în trasu-tele loru principali, precum incepuramu.

Un'a totusi trebuie să mai amintim aci, ca să n'o scapămu din memoria. Totu pre timpulu candu isbucni cu votulu seu coalitiunea în Aradu, la Sibiu, în sinodulu archidieceasanu, dupa cum aflămu din „*Telegr. Rom.*” inca s'au manifestatu unele încercări seu pretensiuni catilinari, de asemenea natura. Mai antaiu unu d. protopopu a facutu curios'a propunere, de adreptulu în contra statutului org. ca la alegerile de preoti seu invetiatori, ce se essecuta prin sinodele parochiali, Consistoriulu să fie indreptățitu, a intari nu pre celu cu mai multe voturi, ci pre care lu-va află de mai calificatu! Va să dica, voiă să faca comedia din dreptulu

de alegere alu poporu! Dar majoritatea respinse necalit'a prețune.

Inca mai grave dup' aceea încercarea, și am pōt6 dice, opinia altor'a, d'a sustien6 în privint'a aronlaru protopopiatelor, unu votu alu sinodului de u, în butulu constatării că acei'a vatem dispozițiunea competentă a Congresului nationale. Dar aci parintele Archiepiscopu și etropolitu si-redică cu t6ta demnitatea vocea declara, că „nu va suferi nici de cum în b6rica ideii revolutionarie, contra întregit'ă bisericeii!”

Totu respectulu!

Aci parintele Meopolitu s'a aretatu în a leveru la înaltimea țiamării sale. —

Epistolele la satu.

Selagiu, n. 39. aprilu n. 1876.

IV. Stimite amici! În a trei'a epistola a mea cătra tine, mi-6municați parerea și despre pre demn'a pers6na a pre Santtei sale d-lui **Eppu Pavelu**, *) com lanlu-mi critic'a spatiului angustu alu lbinei. Vinu acum să me ocupu de Consistoriulu diecesanu, de administratiunea diecesei și fondurilor, despre sinodele vicariali și protopopesi, (lucus a non lucendo!) și în ură despre instructiunea populară, ca apoi să p6u trece mai cu temeiu la starea socială și politică.

Consistoriulu Epirchiei de Gherla este compusu, — voiu să se întielega numai domnii canonici, — din barbati cu f6rte mica exceptiune, bine eruditi și bine neritati. Uniculu pecatu lu-au, că au fostu, și mai uitatu că au fostu toti aspiranti la scaunulu Episcopiei. Adeca pecatulu este astadi numai în urmări, anume în recela și indiferentismu facia de Eppulu și de activitatea acestuia, cam pre lipsita de tară și rig6re, de unde apoi reulu se v6rsa asupra diecesei.

La începutu parintele Eppu luă frenel guvernării în manele sale, pre cum aru debut se le ție și țienă fie care Eppu astadi, candu biserica gr. catolică este sc6sa din constituțiune și se guvernăza absolutistice; căci turm'a cuventatoriă, atunci candu se afla nepastuita, dupa can6ne debue să fiă guvernata de pastorulu seu responditoriu, celu destinatu de pastoriu în timpuri grele; consiliarii nerespunditori și scutiti la spatele Archiereului, în astfelu de timpu nu pōtu av6 chiamare.

La începutu a mersu guvernarea bine; prinsese a se indreptă multe rele; dar dorere, că acea pornire nemerita n'a fostu de durată lungă! Precum sum informatu, starea lucrurilor parintiloru canonici nu li veniă la socotela; au începutu a face multa apa sarată bunului și și de altcum pre semtitoriulu Eppu, carele apoi astadi, precum audu, disgustatu și nacagitu, si-c6rca alinarea doreriloru, candu numai pōt6, prin acea parte a diecesii, unde ca vicariu se află intru adeveru ferice, lasandu guvernarea totalminte în man'a amentitiloru santi parinti și necugetandu că este totu numai sub responsabilitatea morale a Eppului! „Ferice de cei ruditi și isteti, cum se dice „de acasa!”

Ast'a de altcum par' că ar fi treb'a in-

*) Numai să n'o patiesci casi la a d6u'a, unde pre stimabili nostri colegi de la „*Gaz. Transilvaniei*,” parerea-ti at6tu de modesta și moderata o tassara de „*impertinentia*!” D6ra domnii colegi ai nostri de la Brasiovu voru fi țienendu pozițiunile și oficiele resp. afacerile archiereiloru nostri de totu atâte „*noli me tangere*,” seu că voru fi avendu unu dictionariu alu lor propriu pentru conceptele de dreptu și cuviintia. Ni pare f6rte reu că nu pōtemu să fimu în ac6sta privintia de acordu cu acei dd. colegi, ci țienemu cu cealalta lume mare, că misiunea și țienut'a episcopiloru tocmă asiă cade sub critic'a solida și serioasă a opiniunii publice, casi a ori-cărui altui'a faptoru publicu din societate. *Red.*

terna a Eppului și consistoriului seu, și far' a vatemă discretiunea, abiă a-si și pōt6 dice de d'ins'a mai multe. Dara apoi caus'a administratiunei fonduriloru diecesane este treb'a noastră a tuturor romaniloru cugetatori, este caus'a natiunii, aci fiindu vorb'a despre partea cea pură lumescă a bisericeii, la care parte trebuie să aibe dreptu totu membrulu inteligente alu bisericeii celei viue, să scie, că cum se manipuleđia denarii adunati pentru scopuri de vi6tia, scopuri filantropice, precum d. e. pentru alinarea suferintiloru veduveloru și orfaniloru, pentru buna starea clerului, care la noi constituie cea mai însemnată parte a natiunii, pentru cultur'a generală a poporului, carea este astadi condițiunea de vi6tia a noastră.

Dupa cum fui eu informatu din prim'a mana, acum unu anu, apoi mai t6te fondurile diecesane să fie în disordinea cea mai mare; unii domni canonici, carora li este concediata manipularea aceloră, de ani îndelungati, neci la provocările cele mai categorice a Eppului și a consistoriului nu si-au datu ratiuciniile. Ast'a stare a lucrului este abnormale și pre sant't'a sa dlu Eppu nu va pōt6 responde neci naintea lui Ddieu, neci a lumii, dacă va suferi și mai departe ac6sta desordene și nu va grabi a face ca să încete reulu și să fiă bine. Destulu de durerosu e, că fondurile mici și mari, din provincia, din cele mai multe parochie sunt lasate, cum dice romanul, în scirea lui Ddieu, și vai domne! cătu de bine ni-ar prinde mai alesu n6a romaniloru, cari suntemu cei mai saraci între saraci, o manipulare conscientiosa, prin carea, pe cum suntu esemple, dor6re la noi f6rte rari, din pucinu se facu mi! Dara noi ni și meritămu sorte pe deplinu; pentru că ce ni pasa n6ue, cum se manipuleđia banii asiă disi bisericesci la noi! De aci vine, că sub grigea cutărui parochu conscientiosu banii bisericesci, coadunati într'unu modu seu altulu de la poporu, cresc și se sporescu pana ce vine unu altu manipulant, facia bisericească seu mirenescă, sub a cărui negrigintia fora controla, banii se papădescu!

Ac6st'a la frații ortodosi și de asemenea la cei de religiunea reformata, unde adeca au și mireni dreptulu de a caută și controlă, nu se intempla. Dar la noi, repetu că t6te mergu ad lubitua, și asiă să nu ne mirămu, că suntemu ca vai de noi!

Despre sinodele vicariali și celelalte în epistola venitoria.

—p.—

Viena, în 7 maiu n. 1876.

(„*Dupa Turcia — Austria.*) Reporturile ce sosescu din Constantinopole, continua a descrie starea lucruriloru d'acolo în cele mai negre colori. Amploiatii statului otomanu nu sunt platiti de 15 luni, din care cauza cam a trei'a parte dintre ei au renuciatu de posturi, altii vor urmă, și asiă masineri'a statului turcescu mereu se apropia de încetare, și fisiologii prognostica diassolverea Turciei pentru destramarea interna, — de cumva stateloru învecinate nu li se va face mila de ea și nu o vor scuti de ultimele estase și tormente de m6rte, acelerandu urnirea acestui stervu musulmanu peste Bosphoru, de unde a n6pustitu pre capulu Europei nainte de 400 de ani!

În dilele din urma au bancrotatu în Constantinopole la 380 de comercianti. Obligatiunile statului otomanu cu val6rea nominală de 100 piastri, nu se mai pōtu vinde nici cu 12. Crisea financiale și politica este deci la culme și catastrofa Turciei se pōt6 asteptă pe t6ta diu'a; căci unu statu, care n'are nici bani, nici creditu, nici potere ca să jafui6scă, acela a gatat'o cu indreptătirea de vi6tia, întocmai casi omulu, ce n'are nici avere, nici potere, nici omenia!

Starea Austro-Ungariei, precum de multe ori s'a aretatu în „*Albina*” cu cifre positive, nu-e multu mai buna. Și acestu statu nefericitu se afla în mediloculu unei crise economice din cele mai pericul6se, într'at6ta, încātu sar-

Fusiunea — confuziune completa!

N'a fost, si nu va fi, căci este in contra legiloru naturei, legiloru eterne alui Ddieu, ca o partida, insocire, coalitiune, camaraderia de omeni, impreunati cu sil'a ori cu mintin'a, pentru scopuri necurate, nerationabili, — ca ea mai curendu ori mai tardiu se aibe altu rezultat si finitu, de cătu peste totu daunosu si rusinosu.

Lectorii acestei foi trebue se-si aduca bine a minte, că cum s'a facutu nainte de unu anu si diumetate fusiunea seu insocirea si contopirea intre partid'a pan' atunci asi'a numita *deakista* si intre opozitiunea stangei centrali, conduse de Colomanu Tisza in Dieta un-guresca.

Atunci s'a constatat prin reconoscere comuna, ca afacerile Ungartei nu mergu bine de feliu, ca este gresita sistem'a si cea politica si cea economica a tierii, ca administratiunea este cătu se pöte de rea, finantiele desperate, serăcirea poporului infricosiata, nemultumirea generale, si dlu Colomanu Tisza, dupa-ce in cursu de ani de dile a conclucratu ca unu adeveratu-athlete parlamentare la descoperirea acestoru rele, in fine chiamatu a-si ingagiă conclucrarea si pentru vindecarea lor, a apucatu cu ambele mane puterea tierii, promitiendu solenelu, susu si tare, ca — for'a urcă dările publice si a marí sarcinele si asi'a enormi ale poporului. — prin reforme in tota administratiunea publica, prin economii radicali si prin regularea reporturiloru finantiali pre grele si nedrepte ale Ungartei cătra Austria, va mediloci sanarea si redicarea tierii.

Specialmente dlu Tisza s'a ingagiatu prin program'a sa : a essoperá Banca nationale propria, nedependente : a corege grelele gresiele, comise la 1867 in privint'a vameloru comuni si dărilor de consumu.

Ei bine, cum si-a implinitu dlu Tisza parol'a? Eca cum : in administratiunea interta si in planurile sale de regulari, simplificari, aron-đari — se sburda caotele ! Dările publice, sarcinele poporului s'au urcatu infriedsiatu si executiunile de dări s'au immultitu si inspiratu in modu barbaru ; alegerile pentru Dieta s'au facutu cu unu arbitriu si o violentia ne mai pomenita ! Er ca de compensatiune molochului magiaru, i s'a datu preda nationalitatile cu tóte drepturile si legile lor, incātu s'a provocatu o ne'ncedere si instrainare, precum de buna se'ma nu va fi fost nici sub Arpadu cuceri-toriulu !

Si acum vine dlu Tisza cu arangiamen-tulu seu din Viena ; reconósce ca nu core-punde programei sale, reconósce ca nu core-punde asteptării si dreptătii tierii ; dar pre-nde ca totu este unu căscigu, pre care densulu lu-tacsédia pan' la $4\frac{1}{2}$ milliöne de forini, si jura susu si tare, ca mai bunu nu s'a potutu fortiá, ca altu-cineva decātu densulu nici atát'a n'ar fi modilocitu, si apoi fora a-lu apune desbaterii publice in specialu, cere ca defa acuma, cu ocaziunea respunsului ce va dá a interpelatiunile facute in Dieta in acésta privintia, si inca prin simpl'a formula de luare pre sciintia a acelu respunsu, partit'a sa cea atjocurita „liberale“ se se ingagedie a primí — la tótna acestu arangiamentu prin legea speciale, pre carea atunci va aduce-o dlu Tisza pe mės'a Dietei !

Lucru ne mai pomenitu ; pretensiunea cea mai absurda si temeraria sub sóre !

Dar dlu Tisza si-cunósce pre mamelucii ei : Elu adause la pretensiunea sa — in tipu de „argumentum ad homines,“ — ca trebue se ca din primirea acestei propueneri cestiune de cabinetu ; ca vai de tíera si de consti-tiune si de egemoni'a magiara deca acestu guvern ar cadé ; ca — densulu de si tare obo-itu si necagitu, totu n'ar dori se cada dela putere, căci multe planuri mari, ce si-a pro-misu a realisá, abiá le-a inceputu si conce-putu !

Si asi'a mai de parte. Firesce, tóta turm'a mameluca si renegata pricepu, ca maretiele

planuri patriotice, inca neesscutate ale d-lui Tisza, privescu pre nationalitati, cari desi im-pilate si despoiate de tóte drepturile, totusi dlu Tisza, din scurtimea timpului de abiá cinci patrarie de anu, inca n'a ajunsu a le prinde in jugu si prin lege a le dá nobililoru sei connationali, ca se are si se care cu ele, casi mai marii loru acum 2—3 sute de ani in Transilvania !

Efeptulu n'a lipsitu. D'ar totu se mai aflara si căti-va ne-orbiti totalminte de mis-tificările, de humbugulu guresiulu politicu din Dobretinu. Se incepu o opozitiune, o reactiune in corpulu partitei basate pe celaina ; se aflara cari cutesara a essamina datele si asi'a a se convinge, ca nici vorba nu pote fi de vr'unu fa-voru căscigatu de dlu Tisza prin pactulu seu ; din contra ca intregu pactulu cuprinde o evi-dente noua si inca considerabile ingreunare a bietului poporu contribuabile. Astfelu, dupa certe ordenari, grosolane, cum nu s'au mai po-menitu prin gazete, in fine ieri, mercuri sér'a, ruptur'a est pre facia, căci facendu-se in clu-bulu liberale votare nominala asupr'a cererii dlui Tisza, dintre cei de facia 250 de parti-sani, 69 i-o respinsera si parasira adunarea ! Cea-ce tare a suprinsu, este, ca intre oponenti numera si dlu Csernatony, furibundulu consi-liariu intimu alu d-lui Tisza !

Numerulu tuturor membriloru partitei liberali de la Dieta este de 344 ; deci din acesti'a 181, intre cari si deputatii romani gu-vernamentali, (afara de Nyistor, spre ónore-i fie reconoscutu !) ca mameluci de 13 graduri, primira a aprobá ab inviso arangiamentu d-lui Tisza, 69 refusara, ér 94 lipsiau.

Nenatural'a si nemoral'a base a clubului este sguduita. Inceputulu isbandei este facutu. Ce va mai urma, vomu vedé si vomu spune publiculu nostru, ca se se convinga ca predi-cerile nostre mai curendu seu mai tardiu tóte se impnescu.

Starea fondului pentru infiintia-rea unei scole romane de fetitie in Clusiu.

In procesulu de realisare a acestei ideie salutari avemu se insemnamu cu deplina bucu-ria faptulu, ca statutele fondului cestiunatu se aprobara de cătra ministeriulu de interne inca la finea anului trecut ; in urmarea acestei-a apoi la 1/13 ian. a. c. se conchiamă adunarea generale, in carea se constituí definitivu comi-tetulu amministratoriu, realegendu-se de pre-siedinte Ales. Lazaru, de cassariu Laz. Baldi, de not. Dr. Gr. Silasi, de membrii : Lad. Vaida, Gav. Popu, Vas. Rosiescu, Leont. Popu si I. Petranu, langa cari vine a-se adauge inca unu membru tramitiendu din gremiulu juni-meí romane dela universitatea clusiana, din sinulu carei-a esise ideia si inciativ'a la rea-lisarea salutarei intreprinderi de sub intre-bare.

Starea fondului de sub intrebare pana la adunarea generale dela 1/13 ian. a. c. fu de 1362 fl 33 cr v. a., din cari 282 fl 14 cr, v. a. sunt crescamentulu in decursulu anului tre-cutu, care crescamentu provine parte din inte-resele de dupa capitalulu de 1080 fl 19 cr, v. a. ce avuse acestu fondu in anulu precedente celui espiratu, parte din donatiuni maranimose, si anume dela : rvdissimulu dnu canonicu Const. Popfalvi 15 fl ; dela „Asociatiunea ro-mana transilvana“ prim'a rata de 50 fl din sum'a de 100 fl, votata acestei intreprinderi de cătra adunarea gen. dela Reginulu sasescu ; si dela dlu adv. din Clusiu I. Petranu 100 fl, v. a. ca tassa de membru fundatoriu.

Dée ceriulu ca acésta intreprindere sa-lutare se afe multi spriginitori maranimosi !

„Introducere in Economía“

este titlulu unei cárticele de 63 pagie, in formatu de octavu micu, ce tocmai a esitu de sub pressa in Aradu, fiindu destinata de „Manualu didacticu“ si lucrata de dlu Ioanu Tuducescu, invetiatoriu din Lipova Banatului.

Numele dlui auctoru este conoscutu si ca invetiatoriu, si ca scriitoriu. Numai mai de unadi cetiramu publicatu si laudatu unu altu opu frumosu, „Istori'a Romaniloru,“ si o data cu opulu presente dsa ni anuncia curend'a edare a unui alu treilea opu : „Introducere in Geografia,“ si apoi : „Scol'a teoretica si practica.“ Pretiulu acestoru opsiöre este pusu cu căte 20 cruceri esemplariulu, cătu se pöte de eftinu ; si fiindu ca pre zelosulu autore cu o cale anuncia, cumca are de petrecutu numai inca vr'o 500 esemplarie, si cumca „retiparirea se va face de locu ce va cere tebuinti'a“ ; — „Albina“ carea pururia si-a tienutu de oficiu a dá indemnu si spriginire zelosiloru dd. autori, cu acésta ocaziune intru interesulu causei mi-ar poté iertá, a riscá prin colönele ei si pucine reflesiuni, in speranti'a ca nu voru fi luate in nume de reu.

Asi rogá, ca domni autori si special-mente, deca acesti'a sunt dintre bravii nostri invetiatori, candu scriu cárti didactice pentru pruncutii poporului, se se ferésca d'a scrie lu-cruri seu d'a se servi de expresiuni, pre cari nu le cuprindu pe deplinu si n'au invetiatu a le intrebuintia intru adeveratulu loru intielesu. De asemena, candu scriu despre ce-va dóra copiloru neconoscutu nici dupa nume, se n'o faca acést'a for'a dá o definitiune usiora de-spre acelasi obieptu seu conceptu. Asi'a d. e. cu totulu neessactu este si pune temeiu falsu conosciintieloru baiatului, deca i spunemu, ca „concurinti'a“ este totu aceea ce este „trece-rea“ in negótie. Asi'a reu invetiámu pre copi-lasi, deca li spunemu ca „genii sunt ómeni pre invetiati,“ si ca „genii nu se nascu, ci dili-ginti'a ii face !“ Mai bine ar fi, a cercá defi-nitiunea genitulu, si atunci am vedé ca genulu tocmai se nasce, ér prin diligintia nici o data nu se face, precum nu se face diamantulu prin poleire. Nici „atentiunea“ nu este bine espresa prin „luare de se'ma,“ nici „omu invetiatur“ si „omu inteliginte“ precum nici „invetiatur'a“ si „inteliginti'a“ nu este totu un'a ; nici nutre-mentulu si dulcéti'a nu sunt identice, si asi'a dara nici nu se pöte dice, ca „invetiatur'a este dulcéti'a spiretului,“ căci atunci n'am sci ce se dicemu despre musica si poesia, etc !

Dar Dómne feresce, ca se dorescu a face critica lunga ! Unde asi est pre asta cale ! Mai voiescu a recomandá numai, ca candu atingema copiloru de „scola reale,“ se li si spunemu ca ce este aceea ? Si candu vorámu copiloru de negotioria, se nu li spunemu ca aceea „trehue se o imbracisiedie totu omulu cu minte,“ ci se li recomandám, s'o imbracisiedie toti căti sentu plecare si au ocaziune d'a o imbracisía ; căci este unu bunu si onorabile medilocu d'a căscigá avere si d'asi sustiené si cresce fami-li'a. Candu vorbimu de chiamarea invetiatori-loru, se nu dicemu copiloru, ca aceea este del' Ddieu si de la Isusu Cristosu ; pentru ca copii totu atunci invetia, cumca Isus Cristosu e altu Ddieu, si asi'a voru socoti ca „Economía“ no-stra reconósce duoi Ddiei ! Candu vorbimu co-piloru de „recolta“, apoi se li spunemu cu mai bunu socotéla, ca cea d'antai la noi este in maiu, de rapitia, apoi in iuniu cea de fenu ; si dup' aceea vinu cele din iuliu, de ordiu, secara graú, ovesu etc.

Lucru, adeveru, pre care abiá credu se essiste invetiatoriu, care nu l'ar sci casi mine seu si mai bine decātu mine ; numai se cugete unu picutiu mai bine asupr'a celoru ce a scrisu si se nu pré grabésca cu tiparirea lor.

De altminte peste totu si acésta cárticea a d-lui invetiatoriu I. Tuducescu are tendintia buna si va poté fi de folosu. Am disu.

L. Aradu, in Banatu, 6 maiu 1876.

Varietati.

† (Necrologu.) *Neagoe Popea*, parochu la biserică a stei Adormiri din Satulungu, asessoru consistorialu onorariu, dupa o scurta bôla de slabitiunea betranetiiloru si-a terminatu cursulu vietiei sale active, dupa ce s'a provediutu cu sântele misterie, in 14 aprilie a. c. la 6¹/₄ s'era in versta de 74 de ani, in alu 52-lea anu alu ferici-tei sale casatorii si alu 46-lea alu functi-unei sale preotiesci. Remasitiile pamentesci ale defunctulu se immormentara in 17 aprilie a. c. in cimiteriulu bisericeii de a colo. — *Fie-i tierin'a usiora.*

† (Necrologu.) *Georgiu Liuba*, oficialu telegraficu in B. Ciaba, cu anima sfasiata de dorere, in numele seu si alu ffilei sale *Aurora*, anuncia repozarea pre amatei sale socle *Maria*, nascuta *Balanescu*, carea in etate abia de 22 ani, domineca in 18/30 aprilie adormi in Domnulu, in Beserica-alba, unde se află la parinti si unde se immormentă manedi.

* (Societatea „*Petru Maioru*.”) In siedinti'a ordinaria a acestei societăti din 7 maiu, *Augustinu Dumitreanu*, medicinistu, a disertatu despre „*Nutrementulu plantelor si alu animaliloru.*” In siedinti'a urmatôria din 14 maiu, *Paulu Budiu*, ascultatoriu de filosofia, va prelege despre „*Limba, ca sciintia naturale.*”

* (Espositiunea universale in *Filadelfia din America de nordu*.) s'a deschisu astadi in 10 maiu, cu tota pompa oficiôsa, la 9 ôre de deminētia, 6r la mediadi si pentru publiculu celu mare, si dejă astadi o depesia telegrafica, pe sub mare, ni aduce scirea, cumca multi-meaa coadunata acolo de prin tôte pârtille lumoi, este enorme, cum nu s'au mai vediutu unde-va vr'o data astfelu concentrata la unu locu! Tôte otelele si cortelele private sunt incarcate de ôspeti. —

* (Din „*Jidovulu Talmudistu*.”) ce esi de curendu de sub pressa, tradusu in limb'a romana prin teologii romani din seminariulu centrale din Bpesta, s'a vendutu in tempu de o luna si diumetate tote cele 800 esemplarie, in câte s'a fost tiparitu; astfelu dnii traducetori aducu la cunosciintia onoratului publicu, că numai dispunu de esemplarie si prin urmare nu potu face destulu celoru ce li ceru inca acelu opusculu.

* (Fortiele militari a statelor de pe peninsul'a balcanica.) Dupa cele mai positive date *Turcia* are intrunita in Europa o armata de 270,000 combatenti; pre campulu de resbelu inse — chiar iertandu-i situatiunea finantiale — nu pote tramete decâtu cam diumetate, avendu cealalta parte sè supravighiedie prin provinciile mai din apropierea Constantinianei si pana la confiniile *Muntenegrului*, *Serbiei* si *Romaniei*. — *Muntenegrulu* are peste totu 25,000 soldati, unulu casi altulu de voinici. — *Serbia* are 5,600 combatenti in armat'a permanente, apoi 90,000 in militi'a din prim'a reserva si 40,000 in militi'a din a dou'a reserva. La casu de resbelu inse numai armat'a permanente cu antai'a reserva din militie au sè constitue armat'a de operatiune, avendu a dou'a reserva a supravighiă in laintru tierrei. — In *Romania* armat'a permanente activa cuprinde 4 divisiuni de câte dōue brigade ficare; totalele seu in generale este de 63,771 combatenti cu 14,921 cai si peste 100 de tunuri Krupp, 6r totalele reservei acestei armate este de 40,000 combatenti. Pe langa acestea ma'are armat'a teritoriale cu rezerv'a sa, militiele si gard'a orasienesca. Astu-feliu in casu de resbelu *Romania* pote dar pune indata in operatiune o armata de 100,000 combatenti si a chiamă pentru

aperarea teritoriulu celu pucinu 200,000 de ômeni. —

* (Totu Societatea „*Petru Maioru*.”) arangiadia o siedintia publica, maiiale, cu productiuni declamatorice, cu cantări nationali instrumentali si vocali, urmata de dantiu, marti s'era in 16 maiu, in paduricea capitalei, in nou'a sala a gradinei publice a lui *Clemens*, la care sunt poffiti toti amicii junimei si ai petreceriloru nationali, cu atātu mai vertosu că prisusulu venitulu este destinatulu fondulu societăti, care are mare lipsa de medilôce. In casu de tempu ploiosu, petrecerea va fi mercuri s'era. —

* (Domni' naibeii si *Metropolitulu nostru Mironu*.) Precandu anu tomna, domni' naibeii, cu sil'a ni luara pre parintele *Metropolitu* din *Sibiu* si ni-lu pre'mblara prin *Viena*, facendu parada cu elu la Delegatiuni, ca sè arete nemtiloru prin figur'a sa fericirea Romaniloru, 6r biēt'a *Metropolia* remase fora congresu, cu o suta de afaceri neregulate si incurcate: asta data, că delegatiunile se aduna in *Budapesta*, domni' nu-si mai adusera a minte de inaltulu nostru capu bisericescu, carele uniculu dintre semenii sei cu atāt'a eclatu si-a semnatu ilustrulu nume in registrulu partitei liberali *Tiszaiane*! —

** (Ratiuciniu publicu) despre banii incursi si erogati cu ocasiunea adunării generali a „*Asociatiun'i transilvane*,” tiente in anulu trecutu la *Reginulu-sasescu*, se dă in nrulu 31 de estu tempu a „*Gazetei Tntei*” prin pré demanulu mecenate *I. P. Maioru*. Din acelu ratiuciniu vedemu, că la cass'a balului, arangiatu la acea ocasiune in favorea „*Asociatiunii*,” au incursu 365 fl. v. a. si unu galbenu imp., din cari substragendu spezele de 144 fl. v. a. venitulu curatu s'a amministratu la fondulu „*Asociatiunii trane*,” pe langa acé t'a, prin cassariulu comitetulu arangiatoriu s'au incassatu oferte benevoli si cu ocasiunea banchetulu sum'a de 463 fl 80 cr. v. a. din cari s'au spesatu pentru festivitatile dela acea ocasiune sum'a de 362 fl 23 cr. v. a., 6r despre superplusulu de 101 fl 57 cr. v. a. la care sunt sè se mai aduga 29 fl. v. a. inca ne-incassati, ne-fiindu comitetulu arangiatoriu indreptatitu a decide, elu este disponibile si in prossim'a adunare generale a despartimentulu ce se va tienne la 5 iuniu a. c. n. in *Deda*, se va otari că spre ce scopu filantropicu sè se destine.

Dechiaratiune.

Cetindu in pretiuit'a foia „*Albina*” nr. 35 cu datulu de *L. Crisiulu-rapede* si subscrisa de ôre carele „*Argus cu ai soi*,” o plansôre, resp. acusare despre aceea, cumca alegerea la *Sinodulu eparchialu* din *Aradu* a unui deputatu mireanu din cerculu *Pestesiului*, comitatulu *Bihorului*, cu numele *A. F.* a fostu reu nimerita si nici de câtu libera, ci prin presiune din partea parintelui seu, carele este administratoru ppescu in acestu tractu, essecutata: in urm'a acestora noi subsemnati ne aflămu indemnati, pentru lamurirea adeverulu a dă dechiaratiunea, cumca afirmatiunile atinse sunt cu totulu contrarie celoru intemplate in tractulu nostru, ne-avendu nici unu adeveru de hasa; si asiă trebue sè le dechiarămu de scorniture provinatorie de buna sēma numai diu ceva interesu personale alu cuiva, sēu dōra din invidia.

Crisiulu-rapede, in 7. maiu 1876.

Simeonu Bica, mp., cantore gr. orientalu; *Simeonu Lucaciu*, mp.; *Georgiu Morarescu*, mp.; *Ioanu Butucu*, mp.; *Gavriilu Iacobu*, mp.; *Ioanu Morariu*, mp.

Publicatiuni tacsabili.

Depuneri de capitale spre fructificare

se primescu la institutulu subsemnatu
a) pre langa anuciarea redicarii in sensulu statutelorn cu 6% interese;
b) sub conditiune de a se anuciă institutulu redicarea depunerii la trei luni inainte, cu 6¹/₂% interese;
c) sub conditiune de a se anuciă institutulu redicarea depunerii la siese luni inainte cu 7% interese.

Cu privire la conditiunea b) si c) deponentele are a se dechiară in diu'a depunerii, căci altcum inlocarea se va privi ca urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urmēdia dupa diu'a depunerii, si încēta cu diu'a premergatoria dilei in carea se redica depunerea, cu acelu adausu inse, că numai pentru acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 zile.

La dorinti'a deponentelui se potu staibilf in diu'a depunerii capitalulu si conditiuni speciali de esolvire, cari se insēmna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutulu. — In atare casu restituirea depunerii urmēdia dupa aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta, pre langa comunicarea adresei deponentelui, se resolvu totu de-a-un'a in diu'a primirei.

Asēmene se potu efectui prin posta anuciari si redicari de capitale.

Sibiu, 4 maiu 1876.

1—4

„*Albina*,”

institutu de creditu si de economie in *Sibiu*.

CONCURSE:

Pentru parochi'a remasa veduvita prin mōrtea preotulu *Ioanu Radneantiu* din *Bucovetiu*, prin acēst'a se escrie concursu pana in 25 maiu a. c. stitulu vechiu, candu se vā tienne si alegerea. Doritorii de a ocupă acēst'a parochia sè fie absolvatu 8 clase gimnasiali si sè fie depusu esamenulu de calificatiune pentru parochiile de frunte. Densii au sè se presentēdie in vre o *Duminēca* sēu *serbatōre* in biserică spre documentarea desteritati i loru in tipicu si rituale; si recursurile loru adresande cătra *sinodulu parochiale* sè la tramita protopresviterulu tractualu a *Temisiorii* pana la diu'a indicata.

Comitetulu parochialu,

In co'ntielegere cu mine: *Mel. Dregheciu*,

1—3

mp. Protopr. *Temisiorii*.

Comitetulu parochiale gr. or. din comun'a *Lapusnicu*, protopresbiteratulu *Lipovei*, in co'ntielegere cu dlu protopopu *Ioane Tieranu* anuciata deschiderea de concursu pentru parochi'a vacante acolo, cu terminu pon' la 25 maiu a. c. 6r alegerea pre 30 maiu.

Emolumentele sunt: I sesiune de 32 jugere de pamentu, 27 jugere aratoriu, 6r 5 fenatie; i intravilanu de 800 stangeni □; de la 87 case câte o mesura de cucurudiu si stolele. Se recere de la concurentii pre langa atestatele prescise, si infacisirea in vr'o domineea in s. biserică, pentru de a-si aretă desteritatea in cantări. —

2—3